ECLI:LV:KUAT:2019:0409.C33769816.5.S
Lietas Nr.C33769816
Lietas arhīva Nr.CA-0019-19

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Liepājā 2019.gada 9.aprīlī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese R.VĪVA
tiesneses J.MAULIŅA un Z.ZAICEVA
ar tiesas sēdes sekretāri L.M.KĀRKLU

izskatīja atklātā tiesas sēdē sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2018.gada 16.maija spriedumu SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" prasību pret /pers. A/ par apsaimniekošanas maksas un maksas par pakalpojumiem parāda piedziņu.

Civillietu tiesas kolēģija

k o n s t a t ē j a :

2016.gada 24.novembrī SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" cēlis Rīgas rajona tiesā prasību pret /pers. A/, lūdzot piedzīt dzīvokļa īpašuma Nr./numurs/, /adrese/, uzturēšanas, apsaimniekošanas un saņemto komunālo pakalpojumu maksājumu parādu par laiku no /datums/līdz /datums/2515,42 EUR, likumiskos procentus no /datums/līdz /datums/619,24 EUR un samaksātos tiesas izdevumus. Prasība pamatota uz Civillikuma 1402., 1587., 1651., 1652., 1662., 1779., 1828.pantu un Dzīvokļa īpašuma likuma 8.,10.pantu.

Ar Rīgas rajona tiesas 2018.gada 16.maija spriedumu prasība apmierināta. Tiesa konstatējusi, ka atbildētāja uz /datums/pirkuma līgumu pamata ieguvusi īpašuma tiesības uz dzīvokli /adrese/ (vēlāk – /adrese/, lit./numurs/, šobrīd – /adrese/). Saskaņā ar /datums/nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu Nr./numurs/ēkas apsaimniekošana nodota Rīgas pašvaldības bezpeļņas organizācijai namu pārvaldei "/Nosaukums/", kas vēlāk reorganizēta un pašreiz tās tiesību un saistību pārņēmējs ir SIA "Rīgas namu pārvaldnieks". Starp pusēm līgums par atbildētājai piederošā nekustamā īpašuma apsaimniekošanu nav noslēgts, līdz ar to saskaņā ar Civillikuma 1071.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma (spēkā no 01.01.2011) 10.panta 3., 8.punktu, 13.panta pirmo daļu, likuma "Par dzīvokļa īpašumu" (spēkā līdz 01.01.2011) 12.panta pirmo daļu un Civillikuma 1402.pantu pušu savstarpējās saistības izriet no likuma.

Nekādi šķēršļi lietot viņas īpašumā esošo dzīvokli atbildētājai nav likti, bet parāds 2515,42 EUR par dzīvojamās mājas uzturēšanu, apsaimniekošanu un saņemtajiem pakalpojumiem veidojies par laiku no /datums/līdz /datums/ Tiesa atzinusi, ka prasītāja veiktais parāda aprēķins apstiprinās ar lietas materiāliem pievienotajiem piedzenamās parāda summas aprēķiniem, kuri sagatavoti izdruku veidā no elektroniskās sistēmas. Parādu veido dzīvojamās mājas apsaimniekošanas un pārvaldīšanas maksa 1114,35 EUR, par plānotiem nākamo periodu remontdarbiem 166,88 EUR, par ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas apkopi 5,12 EUR, par atkritumu izvešanu 143,25 EUR, par ūdensapgādi un kanalizāciju 621,18 EUR, par elektroenerģiju 290,49 EUR, par asenizāciju, lietus notekūdeņu novadīšanu 66,76 EUR, plus PVN 21 %. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka prasītājs savas saistības nebūtu izpildījis, lai gan 2017.gada 6.novembra tiesas sēdē atbildētājai tika dota iespēja šādus pierādījumus iesniegt.

Nav pamata apšaubīt prasītāja aprēķināto parāda summu, ko pierāda prasītāja iesniegtās tāmes par 2012-2016.gadu un publikācijas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", kas apstiprina, ka apsaimniekošanas maksas paziņošana un aprēķināšana notikusi atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumu Nr.1014 "Kārtība, kādā aprēķināta maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" prasībām.

Saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu samaksas izdarīšanas fakts jāpierāda tam, kas to apgalvo. Nav šaubu, ka atbildētājai bija zināms, vai vajadzēja būt zināmam, ka par prasītāja sniegtajiem pakalpojumiem veicama samaksa. Arī tad, ja dzīvoklis tiešām būtu izdedzis un nebūtu izmantojams tā mērķim, kas arī liegtu izmantot atsevišķus komunālos pakalpojumus, pēc šī fakta paziņošanas prasītājam, atbildētājai jebkurā gadījumā saglabātos pienākums norēķināties par pārējiem pakalpojumiem, tostarp par kopīpašumā esošo telpu apsaimniekošanu un pakalpojumiem. Līdz ar to no atbildētājas prasītāja labā piedzīts pamatparāds 2515,42 EUR par laiku no /datums/līdz /datums/.

Apmierinot prasību par likumisko nokavējuma procentu 619,24 EUR piedziņu, tiesa pamatojusies uz Civillikuma 1756., 1757., 1753., 1759., 1765.pantu un ņēmusi vērā to, ka atbildētāja ir pielaidusi maksājumu nokavējumu.

Atbildētāja/pers. A/ iesniegusi apelācijas sūdzību, lūdzot atcelt Rīgas rajona tiesas 2018.gada 16.maija spriedumu un prasību noraidīt. Norāda, ka tiesa nepamatoti lietu izskatījusi bez atbildētājas klātbūtnes, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā norādītos iemeslus lietas izskatīšanas atlikšanai. Tiesa ignorējusi prasītājas lūgumu atlikt lietas izskatīšanu sakarā ar atbildētājas aizņemtību mācībās no 2018.gada 12.aprīļa līdz 2018.gada 21.aprīlim un eksāmena kārtošanu /datums/, kā arī nepieciešamību iesniegt papildu pierādījumus.

Noraidot lūgumu, tiesa nav uzskatījusi par nepieciešamu uzlikt prasītājam par pienākumu iesniegt rēķinus, kurus uzskatīja par atbildētājai saistošiem un samaksājamiem, un no kuriem varētu veidoties parāda summa, lai gan par to lietā ir strīds. Vēl jo vairāk, prasītājs ir atteicies izsniegt atbildētājai šos rēķinus, vai norādīt kā tie atbildētājai ir izsniegti, tie līdz /datums/ izrakstīti citai personai. Prasītāja izveidotajā elektroniskajā portālā ir atrodami rēķini no 2012.gada /mēnesis/. No /datums/līdz /datums/prasītājs rēķinus izrakstījis /pers. B/, kura parāds 2014.gada /mēnesis/ kļūst par atbildētājas parādu.

Lai gan tiesa spriedumā konstatējusi, ka atbildētāja īpašuma tiesības uz dzīvokli ieguvusi uz /datums/pirkuma līguma pamata, tomēr piedzinusi no atbildētājas parādu arī par laiku no /datums/līdz /datums/. Īpašuma tiesības zemesgrāmatā nostiprinātas tikai /datums/.

Norāda, ka, pretēji spriedumā konstatētajam, Civillikuma 1402.pants nenosaka, kāda konkrēta tiesība varētu rasties starp pusēm konkrētajā lietā.

Nekad nav atteikusies maksāt, tikai vēlas zināt par ko un kādēļ jāmaksā.

Daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā nekad nav bijusi sasaukta dzīvokļu īpašnieku kopsapulce, kura būtu pieņēmusi lēmumu par nepieciešamajiem izdevumiem mājas obligāti veicamo pārvaldīšanas darbību nodrošināšanai, naudas uzkrājumiem un atlīdzību pārvaldniekam.

Tiesa spriedumu pamatojusi ar likuma normu, kas ir spēkā no 2011.gada 1.janvāra, ignorējot faktu, ka līdz tam spēkā bija likums "Par dzīvokļa īpašumu", kura 12.pants noteica mājas nepieciešamo izdevumu segšanas kārtību, bet 13.pants -pārvaldīšanas izdevumu segšanas kārtību. No prasītāja iesniegtajām 2012-2016.gada tāmēm redzams, ka apsaimniekošanas maksa ietver arī nākotnē plānotos remontdarbus, par kuru veikšanu lietā nav neviena pierādījuma.

Tiesa nav vēlējusies prasītājam pieprasīt pierādījumus par veidu, kā tas katru gadu ir informējis mājas dzīvokļu īpašniekus par savu sagatavoto pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tāmi, lai varētu atsaukties uz 2008.gada 9.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1014 "Kārtība, kādā aprēķināta maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" 12.punktu, kuri ir spēkā no 2009.gada sākuma.

Nekad nav apgalvojusi, ka ir veikusi parāda samaksu, tikai norādījusi, ka nav saprotams, kā veidojas parāda summa, kuru iespējams konstatēt tikai no izrakstītiem rēķiniem ar samaksas pozīcijām, kurus prasītājs nevēlas uzrādīt.

Absurds ir tiesas apgalvojums par atbildētājas pienākumu segt plānotos nākamo periodu remontdarbu izdevumus, kuri kādreiz tiks veikti svešiem nekustamiem īpašumiem.

Tiesa spriedumā nav motivējusi, kādēļ netika pieņemts atbildētājas iesniegtais zvērinātas tiesu izpildītājas Baibas Baltiņas 2017.gada 1.februāra akts par fakta fiksēšanu, no kura redzams, ka atbildētājas dzīvoklī nav pieejams ūdens un nav redzami elektrības vadi. Minēto faktu apstiprina arī lietā esošā AS "Latvenergo" izziņa Nr./numurs/, par to, ka dzīvoklī no /datums/līdz /datums/netika nodrošināta elektroenerģijas piegāde.

Nav saprotams, kādēļ tiesa spriedumā norādījusi, ka prasītājs nav traucējis lietot atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu un tajā pieejamos komunālos pakalpojumus, jo dzīvoklis netika izīrēts, bet ir atbildētājas īpašums. Bez tam, ņemot vērā mājas slikto stāvokli, ir pamats uzskatīt, ka prasītājs ēkas apsaimniekošanu nav veicis.

Lietā nav iesniegts neviens pierādījums, kāpēc prasītājs būtu tiesīgs no atbildētājas kaut ko prasīt no 2007.gada, klaji ignorējot Komerclikuma 406.panta nosacījumus par prasījuma tiesību noilgumu.

Uzskata, ka nav tiesiska pamata no atbildētājas piedzīt pievienotās vērtības nodokli, jo tas nekur nav atšifrēts un lietā nav iesniegti pierādījumi, ka šī summa valstij ir samaksāta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1]panta pirmo daļu, ātrākas izskatīšanas nodrošināšanai, lieta nosūtīta izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesai.

Novērtējot lietā esošos pierādījumus un apelācijas sūdzības motīvus un pušu paskaidrojumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu, ka pirmās instances tiesa nepamatoti lietu izskatīja bez viņas klātbūtnes, ignorējot atbildētājas lūgumu atlikt lietas izskatīšanu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 156.panta pirmajai daļai, ja uz tiesas sēdi nav ieradies kāds no lietas dalībniekiem, tad tiesa uzsāk lietas izskatīšanu, ja vien saskaņā ar šā likuma 209. vai 210.pantu nav pamats to atlikt.

No 2018.gada 16.aprīļa tiesas sēdes protokola redzams, ka pirmās instances tiesa ir vērtējusi atbildētājas pieteikto lūgumu par lietas izskatīšanas atlikšanu sakarā ar aizņemtību mācībās un atzinusi par iespējamu lietu izskatīt atbildētājas prombūtnē.

Civilprocesa likuma 74.panta sestā daļa prasa strīda pusēm godprātīgu rīcību savu tiesību izmantošanā un uzlikto pienākumu izpildē. Šā panta septītā daļa noteic pusēm pienākumu ierasties pēc tiesas uzaicinājuma tiesā (1.punkts), savlaicīgi paziņot par iemesliem, kuru dēļ nevar ierasties tiesas sēdē, iesniedzot par to pierādījumus.

Jautājuma par lietas izskatīšanas atlikšanu izlemšana ietilpst vienīgi tās tiesas kompetencē, kas izskata lietu pēc būtības. Atliekot tiesas sēdi 2017.gada 6.novembrī, lietas izskatīšanas datums 2018.gada 16.aprīlī tika saskaņots ar lietas dalībniekiem (lpp.11-112), tāpēc atbildētājai, kura savlaicīgi informēta par lietas izskatīšanas vietu un laiku, tika nodrošināta iespēja savlaicīgi sagatavoties tiesvedības procesam.

Neierašanās uz tiesas sēdi ir pamats civillietas izskatīšanai atlikšanai tikai tad, ja iestājušies šādi priekšnoteikumi: pirmkārt, lietas dalībnieks pirms tiesas sēdes ir informējis tiesu par neierašanās iemesliem, otrkārt, tiesa, izvērtējot saņemto informāciju, secinājusi, ka lietas dalībnieka neierašanās ir attaisnojoša. Juridiskajā literatūrā un tiesu praksē ir atzīts, ka lietas dalībniekam, informējot tiesu par šķēršļiem, kas liedz iespēju ierasties tiesas sēdē, ir detalizēti jānorāda pamatojums, jāpievieno pierādījumi, kas apliecina šādu šķēršļu iestāšanos un turpināšanos, bet tiesai jāizvērtē saņemtā informācija kontekstā ar lietas apstākļiem *(sk. Civilprocesa likuma komentāri I daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 591.-592.lpp., sal. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012.gada 30.maija sprieduma lietā Nr.SKC-17 9.punkts, 2013.gada 14.maija sprieduma lietā Nr.SKC-173 6.punkts, 2013.gada 9.decembra sprieduma lietā Nr.SKC-277 9.punkts, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 28.februāra spriedums lietā Nr.SKC-119).*

Ja lūguma - atlikt tiesas sēdi - pieteikšanai atbildētāja aprobežojusies ar iesniegumu, neiesniedzot pierādījumus, kas objektīvi apliecinātu viņas nespēju ierasties tiesā, tad šādu rīcību nevar atzīt par atbilstošu Civilprocesa likuma 74.panta sestajā daļā ietvertajiem tiesību godprātīgas izmantošanas priekšrakstiem. Tādējādi kļūdains ir apelācijas sūdzības iesniedzējas pieņēmums, ka viņas norāde par atrašanos mācībās katrā ziņā bija uzskatāma par neierašanās tiesas sēdē attaisnojošu iemeslu, kas radīja tiesai pienākumu atlikt lietas izskatīšanu, jo nebija pamata paļauties uz to, ka tiesa savlaicīgi izziņotā procesā apmierinās pieteikumu par lietas izskatīšanas atlikšanu, ja netiek iesniegti prombūtni attaisnojoši dokumenti.

Līdz ar to pirmās instances tiesas lēmums izskatīt lietu pēc būtības, atbildētājai promesot, ir likumīgs un pamatots.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja no /datums/līdz /datums/bija dzīvokļa Nr./numurs/, Rīgā, sākotnēji /adrese/, vēlāk /adrese/, bet šobrīd /adrese/, īpašniece (lpp. 24, 25-26).

Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas apsaimniekošanu saskaņā ar /datums/nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu Nr./numurs/veica Rīgas pašvaldības uzņēmuma bezpeļņas organizācijas namu pārvalde "/Nosaukums/", kas 2004.gada 1.novembrī, pamatojoties uz Rīgas domes 2004.gada 19.oktobra lēmumu Nr.3549, reorganizēta un Uzņēmumu reģistrā reģistrēta kā Rīgas pašvaldības SIA "/Nosaukums/", savukārt ar 2007gada 29.decembri SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (lpp. 7-23).

Puses apsaimniekošanas līgumu nav noslēgušas.

Saskaņā ar likuma "Par dzīvokļu īpašumu" (spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim) 8. un 12.pantu un Dzīvokļa īpašuma likuma (spēkā no 2011.gada 1.janvāra) 10. un 13.pantu visu dzīvokļu īpašnieku pienākums ir piedalīties daudzdzīvokļu mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanā un apsaimniekošanā, kā arī norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu.

Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumi ir sedzami atbilstoši dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram. Papildus Dzīvokļa īpašuma likuma 13.pantam, tādu dzīvojamo māju, kuru pārvaldīšanas tiesības dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši, pārvaldīšanas izdevumu

noteikšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumi Nr.1014 "Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu".

Pēc vispārēja noteikuma civilprocesā strīds vienmēr saistās ar noteiktām civiltiesiskām interesēm, kuru dēļ puse vai lietas dalībnieks ir ieinteresēts tiesai pierādīt tos faktiskos apstākļus, uz kuriem tiek pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi (*sk. sal. Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu*). Prasītājs cenšas panākt tā tiesiskā stāvokļa, kāds pastāvēja prasības celšanas laikā, grozīšanu, turpretim atbildētājs to nevēlas, jo viņam prasības iesniegšanas brīdī pastāvošie faktiskie apstākļi ir labvēlīgi. Tādējādi *onus probandi* (pierādīšanas pienākums) vispirms gulstas uz prasītāju, kurš vēršas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis prasību (savu prasījumu pamatotību), atbildētājam nekas nav jāpierāda, viņš var prasību noliegt bez jebkādiem pierādījumiem. Pierādīšanas pienākums atbildētājam rodas ar to brīdi, kad prasītājs ir pierādījis savu prasību. Respektīvi, gadījumā, kad savu prasību par zaudējumu esamību nespēj pierādīt prasītājs, tiesai nav pamata pierādīšanas pienākumu pārlikt uz atbildētāju, liekot pēdējam pierādīt iebildumu pamatotību.

Rezumējot iepriekš minēto, secināms, tā kā, ceļot prasību, prasītājs cenšas atjaunot savas tiesības, kuras atbildētājs ir aizskāris, vai panākt apstrīdēto tiesību atzīšanu, tad prasītājam arī jāpierāda, ka: 1) viņam ir šādas tiesības (prasības aktīvais pamats); 2) atbildētājs šīs tiesības aizskāris vai apstrīd (prasības pasīvais pamats).

Izlemjot jautājumu par apsaimniekošanas maksas piedziņu, tiesai primāri ir jānoskaidro, kuras pārvaldīšanas darbības strīdus laika posmā dzīvojamai mājai /adrese/, prasītājam bija jānodrošina un vai tās arī tika nodrošinātas.

Lai tiesa spētu izpildīt tai uzlikto pienākumu taisnīgi un atbilstoši likumam izspriest civillietu, tai vajadzīgi ne tikai pušu apgalvojumi, bet arī pierādījumi par šo apgalvojumu patiesumu un citu lietā nozīmīgu faktu esamību.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.pantā noteiktas šādas obligāti veicamās

pārvaldīšanas darbības: 1) dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām; a) dzīvojamās mājas sanitārā apkope, b) siltumenerģijas, arī dabasgāzes, piegāde, ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu nodrošināšana, sadzīves atkritumu izvešana, slēdzot attiecīgu līgumu ar pakalpojuma sniedzēju, c) elektroenerģijas nodrošināšana dzīvojamās mājas kopīpašumā esošajai daļai, d) dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts, e) dzīvojamai mājai kā vides objektam izvirzīto prasību izpildes nodrošināšana, f) dzīvojamās mājas energoefektivitātei izvirzīto minimālo prasību izpildes nodrošināšana; 2) pārvaldīšanas darba plānošana, organizēšana un pārraudzība, tajā skaitā: a) pārvaldīšanas darba plāna, tajā skaitā uzturēšanai nepieciešamo pasākumu plāna, sagatavošana, b) attiecīgā gada budžeta projekta sagatavošana, c) finanšu uzskaites organizēšana, 3) dzīvojamās mājas lietas vešana, 4) līguma par piesaistītā zemesgabala lietošanu slēgšana ar zemesgabala īpašnieku; 5) informācijas sniegšana valsts un pašvaldību institūcijām.

Pret prasību izvirzītos iebildumus atbildētāja saistījusi ar apstākli, ka pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumi viņai piederošajā nekustamajā īpašumā faktiski netiek sniegti, jo māja atrodas sliktā tehniskā stāvoklī, viņai piederošais dzīvoklis ugunsgrēkā ir pilnīgi izdedzis un tam atslēgtas visas inženierkomunikāciju sistēmas, tātad tas nav lietojams.

Tā kā neatkarīgi no dzīvokļa īpašuma vai nama kopējā tehniskā stāvokļa par tā apsaimniekošanu un ar to saistīto izdevumu apmaksu atbildīgs ir dzīvojamo telpu īpašnieks, taču "neatkarīgi no prasības pamata, prasītājam jāpierāda arī prasības apmērs" *(sk. sal. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 340.-343.lpp., kā arī A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 72.- 73.lpp.).*

Turklāt tā kā puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā (*sk. Civilprocesa likuma 10.pantu*), tad pušu strīdīgās attiecības tiesai jāizvērtē pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, un vienīgi šie dati ir tiesai nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls, kuru tā pārbauda un novērtē *(sk. sal. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 235.lpp.).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92.pantu pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība (Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa). Savukārt tiesa pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem (Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa).

Apelācijas instances tiesa, atliekot lietas izskatīšanu 2018.gada 22.novembrī un 2019.gada 3.janvārī, vērsa prasītāja uzmanību uz apstākļiem par kuriem lietā nav iesniegti pierādījumi un deva atbildētājam laiku pierādījumu iesniegšanai, taču prasītājs nekādus pierādījumus neiesniedza un tiesas sēdē 2019.gada 21.martā paziņoja, ka nekādus papildus pierādījumus iesniegt nevar. Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģija izvērtē tikai tos pierādījumus, kas atrodas lietas materiālos un apstākļus, uz kuriem puses norādīja.

Atbilstoši likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta ceturtajai daļai, ja dzīvokļu īpašnieki par to nav vienojušies, kārtību, kādā pārvaldnieks aprēķina maksu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, sastāda dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu tāmi, paziņo dzīvokļu īpašniekiem par maksas apmēru noteiktam laika periodam, informē dzīvokļu īpašniekus par noteiktam laika periodam tāmē paredzētajām izmaksām, kā arī sagatavo dzīvokļu īpašniekiem ikgadēju atskaiti par attiecīgās maksas izlietošanu, nosaka Ministru kabinets.

Saskaņā ar minēto likuma normu 2008.gada 9.decembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1014 "Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu". Tie nosaka kārtību, kādā dzīvojamās mājas pārvaldnieks sastāda dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu tāmi kalendāram gadam, aprēķina telpu īpašniekiem maksu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, informē īpašniekus par tāmē paredzētajām izmaksām un sagatavo pārskatus par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas izlietošanu kārtējā gadā.

Uzturēšanas un apsaimniekošanas maksas apmēra noteikšanas kārtību – par 2007. un 2008.gadu noteica likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta otrā daļa un Ministru kabineta 2005.gada 22.februāra noteikumi Nr.135 „Kārtība, kādā nosakāma maksa par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu" (turpmāk - MK noteikumi Nr.135), par 2009.gadu: (27.03.2008. redakcijā) un Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumi Nr.1014 „Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" (turpmāk - MK noteikumi Nr.1014), gan 2007., gan 2008., gan 2009.gadā likuma „Par dzīvokļa īpašumu" 12.pants.

MK noteikumu Nr.135 2.punkts paredz, ka maksu par mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu aprēķina saskaņā ar pārvaldnieka sastādītu izdevumu tāmi kalendāram gadam. Pārējos šo noteikumu punktos redzams, ka šīs maksas lielums ir atkarīgs gan no mājas kopējās platības, gan tai pieguļošās teritorijas platības, jo no apkopjamās platības ir atkarīga, piemēram, sētnieka darba un tātad - algas lielums, gan citiem konkrētas dzīvojamās mājas raksturlielumiem, kas ietverti šo Ministru kabineta noteikumu aprēķinu formulās.

Arī 2009.gadā MK noteikumi Nr.1014 saglabāja šo MK noteikumu Nr.135 kārtību, un MK noteikumu Nr.1014 1. un turpmākie punkti noteica kārtību, kādā pārvaldnieks sastāda tāmi/tāmes kopsavilkumu kalendāram gadam un aprēķina dzīvokļa īpašniekam maksu par pārvaldīšanu un apsaimniekošanu.

Konkrētā lietā prasītājs nav iesniedzis aprēķinu un līdz ar to apelācijas instances tiesai nav iespējams pārbaudīt, vai prasītāja pieprasītais

apsaimniekošanas un komunālo maksājumu parāds aprēķināts, ievērojot norādīto normatīvo aktu prasības.

No lietas materiāliem redzams, ka laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" tika publicēti paziņojumi par apsaimniekošanas maksu laika periodā no 2008.gada 1.februāra līdz 2011.gadam (lpp.50-64), taču apsaimniekošanas maksas noteikšana pati par sevi nerada tiesības apsaimniekotājam saņemt samaksu, ja netiek pierādīts, ka tas ir veicis visas apsaimniekošanas funkcijas.

Tiesas kolēģija atzīst, ka lietā iesniegtie obligāti veicamās dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu plānotās ieņēmumu un izdevumu tāmes kopsavilkumi 2012.-2016.gadam (lpp.66-70, 84-86) nepierāda, ka prasītājs būtu informējis īpašniekus par tāmē paredzētajām izmaksām un sagatavojis pārskatus par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas izlietošanu kārtējā gadā.

No 2015.gada 30.jūlija veikto darbu pieņemšanas-nodošanas akta redzams, ka /adrese/, pieņemti darbi – ārdurvju maiņa 1181,63 EUR vērtībā (lpp.83).

Lietā atrodas apkures un ventilācijas ierīču tīrīšanas reģistrācijas žurnāla kopija no kuras redzams, ka 2014.gada oktobrī, 2015.gada augustā, 2015.gada septembrī un 2016.gada maijā /adrese/, tika veiktas krāšņu, dūmvadu, dūmeju, dūmkanālu, ventilācijas vadu apsekošana, ventilācijas kanālu un dūmvadu tīrīšana, par ko sastādīti akti un piestādīti rēķini par laiku no 2014.gada oktobra līdz 2016.gada maijam par 1294,70 EUR (lpp.76-82).

Atbildētāja nenoliedza, ka mājai tika izvesti atkritumi. Tiesas kolēģija ņem vērā lietai pievienoto rēķinu, kas piestādīts Rīgas namu pārvaldniekam par sadzīves atkritumu izvešanu par 2016.gada jūliju (lpp.71-74), no kura redzams, ka atkritumu izvešana nekustamam īpašumam /adrese/ (tagad adrese /adrese/) tika veikta. Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt aprēķinā un atbildētājai piestādītajos rēķinos iekļautās maksas par atkritumu izvešanu apmēru un līdz ar to no atbildētājas piedzenama maksa par sadzīves atkritumu izvešanu par laiku no 2007.gada jūlija līdz 2016.gada 1.septembrim 143,25 EUR. Atbildētāja atzina, ka mājā bija koplietošanas elektrība, taču iebilda, ka tai nelikumīgi bija pieslēgušies citu dzīvokļu īpašnieki, bet šādi pierādījumi lietā netika iesniegti. Netika arī iesniegti pierādījumi lietā, cik apsaimniekotājs ir samaksājis par strīdus mājā patērēto elektroenerģiju un kā tā tika aprēķināta katram dzīvokļa īpašniekam.

Atbildētāja iesniegusi 2007.gada 1.februāra aktu par fakta fiksēšanu, taču tiesas kolēģija atzīst, ka minētais akts neapstiprina atbildētājas apgalvojumu par viņai strīdus periodā piederējušā dzīvokļa īpašuma tehnisko stāvokli, jo tas fiksē stāvokli uz 2007.gada 1.februāri, lai gan strīdus periods ir līdz /datums/.

Apstāklis, ka dzīvokļa īpašnieks nelieto savu īpašumu, pats par sevi nevar būt tiesisks pamats viņa atbrīvošanai no likumā noteiktā pienākuma segt dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumus un norēķināties par sniegtajiem pakalpojumiem izpildes. Savukārt ja dzīvokļa lietošana kļuvusi neiespējama no dzīvokļa īpašnieka gribas neatkarīgiem, netipiskiem apstākļiem un tādējādi apspriežamais gadījums būtiski atšķiras no Dzīvokļa īpašuma likumā noteiktā regulējuma, varētu būt pamats apsvērt jautājumu par dzīvokļa īpašnieka atbrīvošanu no pienākuma segt parādu (*sal. Augstākās tiesas 2016.gada 15.novembra spriedums paplašinātā sastāvā lietā Nr. SKC – 8/2016 (C17117212)*).

Strīdus periodā no /datums/līdz /datums/ atbildētāja nav segusi dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus un nav veikusi nekādus maksājumus par pakalpojumiem. Prasītājs neapstrīdēja, ka atbildētājai piederējušais dzīvoklis Nr./numurs/strīdus periodā netika lietots un ar lietai pievienoto Latvenergo izziņu apstiprinās, ka elektroenerģijas piegāde dzīvoklim /adrese/, laika periodā no /datums/līdz /datums/netika nodrošināta, kas ļauj izdarīt secinājumu, ka šis dzīvoklis strīdus periodā tiešām netika izmantots, taču šis apstāklis neatbrīvo atbildētāju no piedalīšanās kopīpašuma apsaimniekošanā un samaksas par veikto kopīpašuma apsaimniekošanu.

Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģija atzīst, ka no atbildētājas par labu prasītājam piedzenama apsaimniekošanas maksa un maksa par sniegtajiem pakalpojumiem, par ko lietā iesniegti pierādījumi, kas aprēķināma proporcionāli viņai piederējušā dzīvokļa īpašumam daļai, tas ir 32,82 EUR par ārdurvju nomaiņu, 35,96 EUR par dūmvadu un ventilācijas vadu apsekošanu un tīrīšanu un 143,25 EUR par atkritumu izvešanu, tas ir, kopā piedzenami 212,03 EUR, bet prasība pārējā daļā noraidāma kā nepierādīta.

Par pamatu atbrīvošanai no saistības maksāt par īpašuma apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem nevar būt apstāklis, ka prasītājs nav pierādījis attiecīgo ikmēneša rēķinu izsniegšanas faktu, taču prasītājam jāpierada prasības apmērs.

Prasītājas lūdz arī piedzīt likumiskos nokavējuma procentus no /datums/līdz /datums/619,24 EUR.

Atbilstoši ar likuma "Par dzīvokļu īpašumu" (spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim) 8. un 12.pantu un Dzīvokļa īpašuma likuma (spēkā no 2011.gada 1.janvāra) 10. un 13.pantu visu dzīvokļu īpašnieku pienākums ir piedalīties daudzdzīvokļu mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanā un apsaimniekošanā, kā arī norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu. No minētā izriet, ka novilcinot maksājumus, viņam jāmaksā nokavējuma procenti.

Nokavējuma procenti ir maksa par naudas vai cita kapitāla lietojumu pēc tam, kad iestājies maksājuma pienākumus. Konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka starp pusēm ir strīds par maksājamo apsaimniekošanas maksu, kas tādējādi liedza jau iepriekš noteikt parāda summas apmēru.

Iztulkojot tiesību normas par procentu saistības izcelšanos, judikatūrā atzīts, ka, pastāvot starp pusēm strīdam par maksājamo naudas summu, Civillikuma 1759.panta 1.punkts nav piemērojams *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2003.gada 17.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-610; sal. Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 12.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-262; Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 5.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-366; Civillietu departamenta 2014.gada 21.marta spriedumu lietā Nr.SKC-135, Civillietu departamenta 2015.gada 8.oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-101/2015, Civillietu departamenta 2017.gada 29.maija spriedumu lietā Nr.SKC- 225/2017).*

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka nav pamata no atbildētāja prasītāju labā piedzīt likumiskos nokavējuma procentus un prasība šajā daļā ir noraidāma, jo lietā pastāv strīds par apsaimniekošanas maksas un maksas par pakalpojumiem apmēru.

Nepamatoti atbildētāja atsaucas uz Komerclikuma 406.pantu, uzskatot, ka iestājies prasījuma tiesības noilgums.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5.pants nosaka, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas nodrošināšana (tajā skaitā ar dzīvojamās mājas pārvaldīšanu saistītu lēmumu pieņemšana, darījumu slēgšana) ir dzīvojamās mājas īpašnieka pienākums.

Nodibināts, ka nama /adrese/, īpašnieki nekādas darbības nolūkā nodrošināt īpašuma pārvaldīšanu nav veikuši – nav izveidota dzīvokļu īpašnieku sabiedrība, kā arī īpašnieki nav noslēguši pārvaldīšanas līgumu ar tam speciāli pilnvarotu personu.

Šādā situācijā, atbilstoši likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septītajai daļai, pienākums pārvaldīt dzīvojamo māju gulstas uz pašvaldību. Izpildot šo pienākumu, Rīgas pilsētas pašvaldība un SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" noslēguši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgumu, ar kuru dzīvojamā māja

/adrese/, nodota SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" pārvaldīšanā. Tādējādi prasītājs minētā nama pārvaldīšanu nodrošinājis uz likuma pamata. Saistības, kas radušās uz likuma pamata nav atzīstamas par komercdarījumu Komerclikuma 388.panta izpratnē, jo izšķiroša nozīme ir saistības izcelšanās pamatam (likums, līgums vai neatļauta darbība) un līdz ar to uz konkrēto situāciju nav attiecināms Komerclikuma 406.panta nosacījums.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Ceļot prasību tiesā prasītājs samaksājis valsts nodevu, savukārt atbildētāja samaksājusi valsts nodevu par apelācijas sūdzības iesniegšanu. Ņemot vērā, ka prasība un apelācijas sūdzība apmierinātas daļēji, veicams ieskaits un tiesas izdevumi no pusēm nav piedzenami.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu noteiktas prasītāja tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja 6 % gadā no piedzītās parāda

pamatsummas.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]pantam atbildētājam nosakāms termiņš – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 195., 204.[1], 430., 432., 434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a:

SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, dzīvojamās mājas uzturēšanas, apsaimniekošanas maksas un saņemto pakalpojumu parādu par laiku no /datums/līdz /datums/212,03 EUR, noteikt SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku no sprieduma stāšanās spēkā līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā no pamatparāda 212,03 EUR, pārējā daļā prasību noraidīt.

Samaksa veicama SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kontā /konta numurs/

Noteikt /pers. A/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese R.Vīva

Tiesnese J.Mauliņa

Tiesnese Z.Zaiceva